

فرآیند دولت سازی در بستر فرهنگ و تمدن اسلامی

نویسندگان :

فاطمه عزیز آبادی فراهانی

حسین فلاح دلاور

مریم عبدالوند

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

: عزیزآبادی فراهانی، فاطمه، ۱۳۴۸ -

: فرآیند دولت‌سازی در بستر فرهنگ و تمدن اسلامی /

نویسندگان فاطمه عزیزآبادی فراهانی، حسین

فلاح دلاور، مریم عبدالوند.

: تهران: شاپرک سرخ، ۱۳۹۵.

مشخصات نشر

: ۱۹۴ ص. ۵/۱۴ × ۲۱/۵ سم.

مشخصات ظاهری

: ۱۳۵۰۰۰ ریال ۶-۲۶-۸۴۳۵-۶۰۰-۹۷۸

شابک

: فیبا

وضعیت فهرست نویسی

: کتابنامه.

یادداشت

: اسلام و دولت

موضوع

: Islam and state

موضوع

: اسلام و دولت -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۴

موضوع

: -- History -- Iran -- Islam and state ۲۰th century

موضوع

: اسلام و سیاست

موضوع

: Islam and politics

موضوع

: ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷

موضوع

: -- Islamic Revolution -- Iran -- History ۱۹۷۹

موضوع

: فلاح دلاور، حسین، ۱۳۵۸ -

شناسه افزوده

: عبدالوند، مریم، ۱۳۶۳ -

شناسه افزوده

: ۱۳۹۵ ۴/۴۰۳۱/BPT

رده بندی کنگره

: ۳۸۳۳/۳۵

رده بندی دیویی

: ۳۲۶/۳۱۱

شماره کتابشناسی ملی

عنوان: فرآیند دولت سازی در بستر فرهنگ و تمدن اسلامی

نویسندگان: فاطمه عزیز آبادی فراهانی - - - - - فلاح دلاور - مریم عبدالوند

نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۹۵

چاپ و صحافی: شاپرک

قیمت: ۱۳۵۰۰ تومان

انتشارات شاپرک سرخ: تهران، میدان انقلاب اسلامی، اندیشه حیا بان

آزادی، کوچه شهید جنتی، پلاک ۲۴ واحد ۱

۰۹۱۲-۲۱۴۴۶۰۰

۰۲۱-۶۶۹۳۳۷۴۶

www.shaparac.com

پیش گفتار

در کاربرد عمومی، واژه های تمدن و فرهنگ به سطوح خاصی از توسعه مادی و معنوی و نیز بیان هنری باز می گردند که نه فقط ناظر به صور پیچیده ای از توصیف و بیان است بلکه سنت ها، آرمان ها و رویه ها را هم دربرمیگیرد. این درحالی است که صاحب نظران و اندیشه پردازان این حوزه همواره تلاش نموند در مسیر بررسی و شناخت احوال اقوام، جنبه های مختلف زندگی فردی و اجتماعی به ویژه کیفیت زندگی را با اتکا به میراث فرهنگی و آرمانهای بشری، تحلیل و تبیین نمایند.

ویل دورانت، در کتاب تاریخ تمدن، برداشتی خاص، ارزشی و تا حدودی تکامل گرایانه را از مفهوم تمدن، دست می دهد، به اعتقاد او تمدن نظامی اجتماعی است که در نتیجه و حاصل آن خلاقیت فرهنگی امکان پذیر می شود و جریان پیدا می کند. در تمدن چهار رکن و عنصر اساسی قابل تشخیص است که عبارتند از: پیش بینی و احتیاط در امور اجتماعی، سازمان سیاسی، سنن اخلاقی و کوشش در راه معرفت و بسط هنر و ظهور تمدن هنگامی امکان پذیر است که هرج و مرج و ناامنی پایان پذیرفته باشد. چه دگام از بین رفتن ترس است که کنجکاوی و احتیاج به ابداع و اختراع به کار می افتد و انسان خود را تسلیم غریزه ای می کند که او را در شکل طبیعی به راه کسب علم و معرفت و تهیه وسایل بهبود زندگی سوق می دهد. (دورانت، ۳: ۱۳۷۰)

مقوله تمدن همواره یکی از دغدغه ها، مسائل، خواسته ها و تکیه گاه های فردی و اجتماعی یک جامعه محسوب می شود و معیاری برای فهم هویت اجتماعی و توجه به میراث ممتاز و ماندگار تلاش و جدیت یک بستر زمان و مکان و در یک عبارت بلوغ فرهنگی یک ملت بوده است.

از مسیر بودن ها و شدن های تاریخ فرهنگ و تمدن یک ملت است که آثار و موثران در پرتو تلاش فردی و اهتمام جمعی به ظهور و بروز رسیده و ارزش افزوده می یابد، ارزشی که تأثیرات و پیامدهای ملی، منطقه ای و جهانی داشته و تاریخ آینده بشری را در آینه آرمانهای انسانی و چشم اندازهای اجتماعی به تصویر می کشد.

رهبرانهایی همچون فرسایش و فروریزی مرزها و دیگر عوامل محدود و مقید کننده امر اجتماعی، ازدیاد وابستگی متقابل انسان ها در سطح جهان و افزایش و پیشرفت علمی و کیفیت ارتباطات اجتماعی وضعیت رقابت ملت برای برتری از سهم بیشتر در جهان فرهنگی را بیش از پیش پیچیده و چالش برانگیز ساخته است به گونه ای که موفقیت و برد برای ملتی رقم می خورد که نسبت به روح معنوی و قناعت تمدن بیشتر اندیشه کرده و اهتمام به اعتقاد غالب اندیشمندان تمدن سازی را بر آن فرهنگی یک ملت است که با مختصات از جمله داشتن ساختاری به نام ملت و محتوایی به نام قانون، قوام می یابد به تعبیری دولت ثمره و نتیجه فرهنگ و تمدن است.

پدیده بی بدیل قرن بیستم، یعنی انقلاب اسلامی با برخورداری از ویژگیهای انحصاری همچون ابتناء نظری به مکتبی اسلامی یکی بر جهان بینی توحیدی اسلامی و نیز اتکاء به خواست و اراده آحاد مردمی که معیار به قشر یا طیف خاصی نبوده و صرفاً منافع گروهی یا حزبی را دنبال نموده برای حکومت در عصر حاضر طرحی نو در انداخت و مدیریت موجود در جامعه جهانی را به چالش کشید. و این مهم با همه ظرایف و ابعادش همواره در اندیشه و کلام معمار بزرگ انقلاب اسلامی امام خمینی رحمه الله علیه و مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه ای مورد توجه و تأکید و تبیین قرار گرفته است.

چنانکه از منظر رهبر معظم انقلاب هدف انقلاب اسلامی رسیدن به تمدن اسلامی در زنجیره ای منطقی و مستمر است که بر چهار رکن دین، عقلانیت، علم و اخلاق بنا شده است و برای تحقق آن بایستی پنج مرحله انقلاب اسلامی، نظام اسلامی، دولت اسلامی، جامعه اسلامی و تمدن اسلامی در مسیر تمدن سازی طی شود. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل نظام اسلامی (استقرار جمهوری اسلامی) که ارکان، عناصر و ابعاد آن در قانون اساسی متجلی است و البته هنوز به کامل تحقق پیدا نکرده است عبور از سه مرحله دیگر از این زنجیره و تکمیل فرآیند تمدن اسلامی از پیچیدگی زیادی برخوردار است. بررسی نظرات ایشان بیانگر این نکته است که تکمیل این زنجیره نیازمند چهارگام اساسی است. عابدی در تولید نظریه توسط حوزه علمیه، تولید علم توسط دانشگاه و کاربرد در سطح مردم توسط گروههای خود جوش نخبگانی و گفتمان سازی که نهایتاً به تطبیق دولت و چارچوب های آن با چارچوب های دینی می انجامد و تفوق گفتار منبر به تبلیغ اری و تعیین مسیر حرکت می شود و بالاخره با شکل گیری جامعه اسلامی، سوه، زمینه برای الگوگیری و شکل گیری تمدن اسلامی که تجلی کامل آن در عصر ظهور خواهد بود، فراهم میگردد.

از آنجایی که انقلاب اسلامی به دنبال پی ریزی تمدنی جدی در بل آرمانهای مکاتب لیبرال دموکراسی غرب و کمونیسم شرق بود و پیش از آنکه انقلاب سیاسی، اقتصادی و یا صنفی باشد انقلابی فرهنگی و تحول خواه در همه ارش و نگرشی بوده است، نیازمند تکمیل نظری و طرح اندیشه ای است که منادی آن است. بی شک نظریه پردازی و تولید فکر در امکان سیر و اتفاق این حرکت

حیاتی بوده و توسعه و پیشرفت علمی کلید اصلی تمدن سازی و رسیدن به نقطه مطلوب و قبل از آن لازمه پیشرفت همه جانبه کشور است.

گام بعدی در زنجیره اقدام را می توان کاربست و عینیت بخشی به الگوها، تجارب و دستاوردها دانست. در مرحله تفوق گفتمانی با برنامه ریزی هایی که در ارکان حاکمیت صورت می گیرد نیز گفتمان سازی و جریان سازی ناشی از اقدام نخبگان می توان انتظار داشت که هم افزایی تلاش های صورت گرفته در سطوح مختلف بتواند در مرحله اول به عنوان گفتمان رقیب در مقابل گفتمان های حاد و راج و در مرحله بعد با طرح نکات شاخص و ممتاز به گفتمان غالب تبدیل گردد و در این صورت ریل گذاری مبتنی بر همان گفتمان غالب و استفاده از ظرفیت های اختاری و نهادی می تواند به جریان سازی آن نیز منجر شود.

البته باید توجه داشت که در مرحله دولت سازی اسلامی به هر میزان که دولت مطابق با مبانی، اصول، ارزش ها و سارهای مورد نظر اسلامی گردد، جامعه نیز در این پرتو اسلامی شده و به تعبیری همان با دولت سازی، جامعه سازی اسلامی نیز در مسیر تحقق قرار می گیرد. به شکل گیری جامعه اسلامی، و ارائه الگوی عینی به جهان بالاخص جهان اسلام، نوبت بخش شکل گیری تمدن اسلامی در انتهای این فرایند تمدن ساز است.

این مجموعه با هدف تبیین فرایند تحقق اهداف انقلاب اسلامی با تأکید بر مرحله دولت سازی در فرایند تمدن سازی تألیف گردید و امید است بتواند از مشعل پرفروغ انقلاب اسلامی در مسیر سعادت جامعه بشری و به منظور تنویر افکار و تقویم آرام پژوهشگران و علاقمندان روشنگر شعله ای برگردد.

پیش گفتار ۵

فصل اول : مبانی تشکیل دولت ۱۵

دولت چیست ۱۶

دولت در اندیشه سیاسی شیعه ۱۸

منشأ دولت در اندیشه سیاسی شیعه ۱۹

منشأ تشکیل دولت از منظر نظام سیاست و حقوق ۲۱

تحول معنایی واژه دولت : ۲۶

بررسی مفهوم جمهوری : ۲۷

مقایسه مفهوم دولت با جمهوری : ۲۸

نسبت فلسفه و دولت اسلامی : ۲۸

نسبت دولت با فرهنگ ۲۹

فصل دوم : دولت اسلامی در عصر انبیاء الهی ۳۱

ضرورت تشکیل حکومت و دولت در اسلام ۳۲

اهداف عالیله اسلام ۳۳

۳۴.....	انبیای الهی و رسالت تمدن ساز:
۳۵.....	نظام سیاسی و دولت در اسلام:
۳۷.....	دولت اسلامی در عصر رسول گرامی اسلام (ص):
۳۷.....	دولت اسلامی از منظر امیرالمؤمنین (ع):
۴۳.....	شاخص های نظام جامعه اسلامی در عصر پیامبر اسلام (ص):
۴۵.....	پایه های اعتقادی و انسانی در نظام جامعه اسلامی پیامبر (ص):
۴۷.....	بررسی یافته ها:
۴۸.....	تأملی بر روی روایت:
۵۰.....	بررسی سیر تحولی امیرالمؤمنین (ع):
۵۱.....	مقابله با آداب و مظاهر فرهنگی نادرست:
۵۲.....	مبارزه با تبعیض:
۵۳.....	مبارزه با انحراف ها:
۵۳.....	ضرورت توجه به سیره سیاسی ائمه به صورت یک حرکت منسجم:
۵۶.....	مبارزه حاد سیاسی:
۶۵.....	فصل سوم: دولت سازی در ایران:
۶۶.....	امت واحد، آرمان و هدف عالی انقلاب اسلامی:
۶۸.....	دولت اسلامی و مهندسی فرهنگی کشور:
۷۰.....	نظام و دولت سازی اسلامی در ایران:

۷۳	 انقلاب اسلامی و فرایند دولت سازی
۸۳	 ضرورت انقلاب اسلامی
۸۴	 ارکان انقلاب اسلامی
۸۶	 رمز بقا و تداوم انقلاب اسلامی
۸۷	 اصول انقلاب اسلامی
۸۷	 عرصه‌ی سیاست داخلی
۸۷	 عرصه‌ی سیاست خارجی
۸۸	 عرصه‌ی فرهنگی
۸۸	 عرصه‌ی اقتصاد
۸۹	 آسیب شناسی انقلاب اسلامی از منظر مقام معظم رهبری
۹۳	 فصل چهارم : فرایند تحقق دولت اسلامی
۹۴	 فرایند تحقق دولت اسلامی:
۱۱۴	 دولت اسلامی محصول نوسازی فرهنگ سیاسی
۱۱۴	 فصل پنجم : دولت اسلامی مقدمه دولت امام زمان (عج)
۱۱۸	 دولت اسلامی مقدمه دولت امام زمان (عج)
۱۱۹	 تصویر فرهنگ در زمان ظهور
۱۲۰	 ویژگی‌های نظام فرهنگی

ویژگی‌های فرهنگی دولت زمینه ساز ظهور..... ۱۲۰

کارکردهای فرهنگی دولت جهانی مهدی (عج)..... ۱۲۱

سیره و روش امام مهدی در اصلاحات فرهنگی به مثابه الگویی برای دولت

زمینه ساز ظهور..... ۱۲۶

منتظران و حکومت :..... ۱۳۲

عناصر لزوم حکومت در عصر انتظار..... ۱۳۴

مبانی فقهی، جامعه اسلامی، ملاک و معیار..... ۱۴۷

وسایل تأیید جامعه اسلامی :..... ۱۴۸

مفهوم عدالت :..... ۱۵۷

پیوند عدالت و امنیت..... ۱۵۹

دشمنان دولت اسلامی..... ۱۶۲

دشمنی های درونی یا آفت های دوا اسلامی..... ۱۶۳

ضرورت وجود نظریه حکومتی در دولت اسلامی..... ۱۶۵

تقوا رمز پیروزی امت اسلامی..... ۱۶۷

حرکت بی وقفه و قدم های استوار..... ۱۷۱

موانع دستیابی تشکیل دولت اسلامی..... ۱۷۲

فصل هفتم : شاخص ها و راهبردها..... ۱۸۱

۱۸۲..... شاخص سازی برای دولت اسلامی

۱۸۳..... شاخص های اسلامی مبتنی بر فلسفه تاریخ

۱۸۸..... تصمیم گیری ها (راهبردها و استراتژی های نظام اسلامی)

۱۹۰..... کلام آخر:

۱۹۳..... منابع:

www.ketab.ir